

EXPUNERE DE MOTIVE

Constituția României, adoptată în decembrie 1991, a pus bazele statului de drept în țara noastră, instituind noi principii și norme fundamentale care să guverneze societatea românească.

Totodată, ea a deschis calea unui complex proces de legiferare menit să construiască un nou sistem legislativ care să formeze cadrul legal pentru noile realități politice, sociale și economice.

În cadrul acestui proces de transformare și novare a legislației au fost adoptate un număr însemnat de acte normative de macro-concepție, constituit din legi, ordonanțe și hotărâri ale Guvernului, care au consacrat juridic, potrivit noului cadru constituțional, multe din schimbările necesare în structura statală, în economie și în alte domenii importante ale vieții sociale.

Acest proces de înnoire a legislației continuă și este în prezent în plină desfășurare. Programul de guvernare al noului executiv format în urma alegerilor din noiembrie 1996 cuprinde și un vast program legislativ care va contribui la consolidarea democrației, la transformarea economiei românești și, bineînțeles, la crearea noului sistem legislativ.

După cum este cunoscut, legislația anterioară Revoluției din decembrie 1989 a fost concepută și adoptată în cadrul unor principii care aveau la bază un sistem statal totalitar și un concept etatizat al economiei și altor segmente ale vieții sociale, ceea ce face ca vechiul sistem legislativ să fie anacronic, în vădită discordanță cu principiile noului stat de drept, ale democrației și ale economiei de piață.

Cu toate acestea, principiile continuității activității statale, a continuității și stabilității juridice au exclus varianta desființării imediate și integrale a acestei legislații care ar fi creat un imens vid legislativ și ar fi facilitat apariția anarhiei în planul suprastructurii juridice.

S-a impus, aşadar, şi din acest punct de vedere, o perioadă de timp în cursul căreia vechiul sistem legislativ să fie înlocuit treptat, controlat, fără sincope.

Pornind de la prezumţia existenţei unor neconcordanţe între vechea legislaţie şi noul sistem de drept în curs de constituire, în art. 150 alin.(1) din Constituţie se stabileşte că legile şi toate celelalte acte normative anterioare rămân în vigoare, în măsura în care nu contravin Constituţiei.

Totodată, pentru punerea de acord a legislaţiei anterioare cu prevederile şi principiile Constituţiei, prin alin. (2) al aceluiaşi articol, precum şi prin art.2 alin.(1) lit.e din Legea nr.73/1993, Consiliul Legislativ a fost mandatat să reexamineze, în acest scop, întreaga legislaţie şi să facă propunerile corespunzătoare de corelare.

Pentru a-şi îndeplini această importantă şi foarte complexă sarcină de asanare a sistemului legislativ, imediat după constituirea sa, la 1 aprilie 1996, Consiliul Legislativ a început un laborios proces de inventariere a fondului activ al legislaţiei care urma apoi să fie examinat.

Au fost astfel identificate 3.077 de acte normative anterioare Constituţiei, din care 2.138 anterioare datei de 22 decembrie 1989.

Fondul activ al legislaţiei anterioare Revoluţiei din decembrie 1989 cuprindea la data inventarierii 131 legi, 1.054 de decrete ale fostului Consiliu de Stat (din care 742 publicate şi 312 nepublicate), 205 decrete prezidenţiale (din care 62 publicate şi 143 nepublicate) şi 748 de hotărâri ale fostului Consiliu de Miniştri (din care 368 publicate şi 380 nepublicate).

Aceste cifre demonstrează, pe de o parte, tendinţa fostului regim de a guverna ţara prin decrete, prin nesocotirea legii şi a activităţii parlamentare iar, pe de altă parte, lipsa de transparenţă, foarte multe acte normative nefiind publicate.

Această vastă operaţiune de inventariere a fost mult îngreunată de risipirea arhivei legislative în cursul Revoluţiei din decembrie 1989, care a făcut ca până în prezent foarte multe (aproape 500) acte normative nepublicate să nu poată fi încă identificate.

Prin proiectul de lege alăturat, Consiliul Legislativ propune abrogarea, într-o primă etapă, a unui număr de 508 acte normative, constând din 20 legi, 302 decrete ale fostului Consiliu de Stat, 2 hotărâri ale Consiliului de Stat, 171 decrete prezidenţiale precum şi

13 decrete și decrete-legi ale Consiliului Național al Frontului Slavăriei Naționale.

Abrogarea acestora urmează a se face fără a fi necesară o nouă reglementare.

Pentru o identificare certă a actelor normative propuse spre abrogare și în consens cu normele de tehnică legislativă, lista cu propuneri a fost întocmită în funcție de criteriul naturii juridice a actului normativ, fiecare categorie fiind prezentată cronologic.

Deși lista propusă spre abrogare este foarte vastă și diversă, motivația care o justifică este, în general, comună, putând fi sintetizată pe domenii de activitate în care se regăsesc aceleași argumente de abrogare.

Din aceste considerente, pentru a se prezenta o sinteză a motivelor ce justifică propunerile de abrogare, s-au stabilit 15 domenii de activitate la care se referă actele normative din anexă, precizându-se, pentru fiecare domeniu în parte, aspectele de contradictorialitate ale vechii legislații cu prevederile constituționale și cu cele ale noilor reglementări, cu exemplificări concrete.

I. Acte normative privind structura aparatului de stat. Înființarea, organizarea și funcționarea ministerelor și altor organe ale administrației centrale.

Din această primă categorie pot fi exemplificate următoarele acte normative: Decretul nr.589/1969 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Externe; Decretul nr.648/1969 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției; Decretul nr.649/1969 privind organizarea și funcționarea Ministerului Energiei Electrice; Decretul nr.650/1969 privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Construcțiilor Industriale; Decretul nr.673/1969 privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Metalurgice; Decretul nr.784/1969 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor; Legea nr.1/1978 privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii.

Actele normative cuprinse în această categorie sunt contrare noilor principii constituționale cu privire la organizarea și funcționarea administrației publice centrale de specialitate, precum și

cu prevederile cuprinse în Legea nr.37/1990 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și în Legea nr.6/1990 privind reorganizarea ministerelor și salarizarea funcțiilor din Guvernul României și a unor funcții de nivel guvernamental.

Este de menționat că potrivit art.1 alin.(2) din Legea nr.6/1990, reorganizarea ministerelor urma a se face prin hotărâri ale Guvernului. Pe cale de consecință, ministerele au fost organizate prin hotărâri ale Guvernului, decretele fostului Consiliu de Stat emise în această materie rămânând astfel fără aplicare. Ele n-au putut fi totuși abrogate prin acele hotărâri dat fiind diferența nivelului normativ al reglementărilor.

II. Acte normative privind organizarea, funcționarea și atribuțiile administrației publice locale.

Printre actele normative grupate în această categorie pot fi enumerate: Legea nr.6/1974 privind principalele atribuții ale Consiliilor populare în domeniul agriculturii; Decretul nr.507/1977 privind organizarea unor activități de prestări de servicii și de producție industrială de la consiliile populare județene și al municipiului București, precum și încadrarea în grade de organizare a unor unități și subunități; Decretul nr.60/1984 privind reorganizarea aparatului organelor locale de specialitate ale administrației de stat; Decretul nr.87/1984 privind îmbunătățirea normelor unitare de structură pentru unele organe locale de specialitate ale administrației de stat; Decretul nr.313/1983 privind reorganizarea aparatului propriu al comitetelor și birourilor executive ale consiliilor populare.

Administrația publică locală a fost transformată radical și reorganizată potrivit principiilor autonomiei locale și cel al descentralizării serviciilor publice, reglementate potrivit art.119-122 din Constituție și Legii administrației publice locale nr.69/1991, astfel cum a fost modificată și republicată în 1996.

Este evident că acte normative de genul celor enumerate în această categorie contravin principiilor menționate.

III. Acte normative privind mecanismul de funcționare al unităților economice de stat.

Dintre cele mai semnificative acte normative cuprinse în această categorie exemplificăm următoarele: Legea nr.5/1974 privind atribuțiile și răspunderile Consiliilor oamenilor muncii, directorilor, inginerilor șefi, contabililor șefi, ale celorlalte cadre tehnice și economice din unitățile agricole de stat; Legea nr.12/1980 privind întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiei economico-financiare și valutară în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională; Legea nr.5/1985 privind creșterea productivității muncii, perfecționarea organizării și normării producției și a muncii.

După înlăturarea regimului totalitar a început procesul de transformare a sistemului economic etatizat și supercentralizat și de creare a economiei de piață.

Actele normative care reglementau diferite aspecte ale vechiului mecanism economic sunt în evidentă discordanță cu principiile economiei de piață și sunt contrare prevederilor art.134 alin.(1), din Constituție, Legii nr.15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome și societăți comerciale, Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale, Legii nr.58/1991 privind privatizarea societăților comerciale și Legii nr.55/1995 privind accelerarea procesului de privatizare.

IV. Acte normative privind coordonarea unor activități în economie, în sectoarele: industrie, construcții, agricultură, transporturi, investiții, proiectare, cercetare, tipizarea în construcții, comerț exterior, comerț interior.

Din această categorie pot fi citate: Legea nr.1/1971 privind activitatea de comerț exterior, de cooperare economică și tehnico-științifică a Republicii Socialiste România; Legea nr.3/1972 privind activitatea de comerț exterior; Decretul nr.535/1973 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității de cercetare și proiectare în industria construcțiilor de mașini; Decretul nr.547/1973 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității în industria electronică, electrotehnică, automatică, mașini unelte și mecanică fină; Decretul nr.655/1973 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității în

industria energiei electrice și tehnice; Decretul nr.198/1976 privind organizarea activității de export-import și cooperare economică internațională în întreprinderi și centrale industriale; Decretul nr.280/1977 privind unele măsuri de îmbunătățire a organizării comerțului interior; Decretul nr.276/1979 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității de comerț exterior; Decretul nr.418/1980 privind tipizarea construcțiilor, tehnologiilor, precum și a materialelor și elementelor pentru construcții și instalații; Decretul nr.156/1986 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului de coordonare a activității de transporturi și telecomunicații.

Simpla lectură a titlurilor acestor acte normative demonstrează că ele cuprind norme contrare principiilor economiei de piață conturate din punct de vedere legislativ prin reglementările la care ne-am referit deja la Capitolul III.

Totodată, actele normative din această categorie sunt în contradicție cu prevederile cuprinse în Legea Fondului funciar nr.18/1991, Legea administrației publice locale nr.69/1991, Legea nr.50/1994 privind unele măsuri de organizare a activității de îmbunătățiri funciare, Legea nr.10/1995 privind calitatea în construcții și Legea concurenței nr.21/1996.

V. Acte normative privind activitatea de achiziții și contractări de produse agricole și animale.

Pot fi citate aici: Decretul nr.380/1973 privind organizarea achiziționării de piei; Decretul nr.410/1973 privind îmbunătățirea sistemului de contractări și achiziții la animale, păsări, pește, ouă; Decretul nr.69/1984 privind contractările și achizițiile de produse vegetale; Decretul nr.70/1984 privind contractările și achizițiile de animale, păsări și produse animale; Decretul nr.158/1988 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de contractare și livrare a lânii.

Aceste acte normative au devenit incompatibile și anacronice în raport cu noua legislație, care a instituționalizat economia de piață.

VI. Acte normative privind organizarea și funcționarea controlului în economie; domeniul financiar; mecanismul economico-financiar, decontări, dobânzi, credite.

La acest capitol se pot enumera : Legea nr.6/1972 privind organizarea și funcționarea controlului oamenilor muncii; Legea nr.29/1978 privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor; Decretul nr.311/1954 privind stabilirea dobânzilor legale; Decretul nr.381/1984 privind dobânzile bancare în relațiile cu unitățile socialiste, alte persoane juridice și persoane fizice; Decretul nr.146/1987 privind dobânzile ce se încasează și se plătesc de către bănci și alte unități socialiste.

Actele normative din categoria mai sus menționată au devenit anacronice ca urmare a adoptării unei noi reglementări a finanțelor publice și a contabilității, a promovării unui alt sistem de control în economie, dată fiind schimbarea acesteia în economie de piață.

Ele sunt în contradicție cu dispozițiile art.134 alin.(1) din Constituție, precum și cu Legea finanțelor nr.72/1996, Legea contabilității nr.82/1991, Legea nr.30/1991 privind organizarea și funcționarea controlului financiar și a Gărzii financiare, Ordonanța Guvernului nr.21/1992 privind protecția consumatorilor, aprobată prin Legea nr.11/1994.

VII. Legislația privind prețurile și tarifele - acte de regim, de reșezare și actualizare a prețurilor. Stabilirea de prețuri și tarife pe produse și servicii.

La acest capitol pot fi prezentate, printre altele, Legea nr.19/1971 privind regimul prețurilor și tarifelor și Legea nr.10/1980 privind actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor de producție și de livrare a produselor către unitățile socialiste, precum și a prețurilor de producție, de contractare și de achiziție în agricultură.

Liberalizarea prețurilor și tarifelor este una din caracteristicile economiei de piață.

Principiul liberalizării prețurilor a fost promovat la început prin hotărâri ale Guvernului, dar a fost consacrat legislativ prin Legea concurenței nr.21/1996, în articolul 4 din această lege statuându-se

că prețurile produselor și tarifele serviciilor și lucrărilor se determină în mod liber prin concurență, pe baza cererii și ofertei.

Această nouă legislație a creat o evidentă stare de contradictorialitate cu vechea legislație în materie, caracterizată printr-un sistem centralizat de luare a deciziilor în stabilirea prețurilor și tarifelor. În acest context, toate actele normative anterioare în materie de prețuri și tarife, cât și cele ulterioare, prin care s-au stabilit prețurile pe produse și tarife trebuie abrogate expres.

VIII. Acte normative privind sistemul bancar.

Dintre acestea pot fi semnalate Legea nr.16/1968 privind înființarea, organizarea și funcționarea Băncii Române de Comerț Exterior, Decretul nr.55/1970 privind organizarea și funcționarea Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară, Decretul nr.125/1970 privind organizarea și funcționarea Băncii de Investiții.

Și în această materie s-a produs o novare a legislației în conformitate cu principiile economiei de piață. Astfel, Legea nr.33/1991 privind activitatea bancară a reglementat în mod cu totul diferit atât structura unităților bancare, cât și modul de desfășurare a activității bancare.

Având o concepție diferită, de etatizare, vechile reglementări în această materie au devenit anacronice, situație ce legitimează abrogarea lor.

IX. Acte normative privind circuitul bunurilor proprietate de stat.

S-au avut în vedere la această categorie, printre altele, Decretul nr.444/1953 privind transmiterea unor terenuri agricole - rezerve de stat - în folosință veșnică unor gospodării agricole colective; Decretul nr.144/1955 privind reglementarea transmiterii unor bunuri imobile proprietate statului către unitățile cooperatiste; Decretul nr.93/1974 privind unele măsuri pentru transferul mașinilor unelte și utilajelor.

Asemenea acte normative prezintă deosebiri de concepție, în raport cu noua legislație, care a transmis, în proprietatea societăților

comerciale, provenite din vechile întreprinderi de stat, activele din patrimoniu, cu expresie valorică în capitalul social.

X. Acte normative privind instituirea de taxe, timbre, impozite.

Pot fi aici semnalate Decretul nr.429/1978 privind preluarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete și Decretul nr.517/1954 privind desființarea unor taxe de timbru și autorizarea stabilirii unor taxe speciale pentru acoperirea cheltuielilor administrativ-gospodărești ale organelor arbitrale departamentale.

Legislația veche din această materie este contrară noilor principii ale politicii fiscale stabilite prin: Ordonanța Guvernului nr.3/1992 privind taxa pe valoarea adăugată, aprobată prin Legea nr.130/1992, cu modificările ulterioare; Legea nr.32/1991 privind impozitul pe salarii; Legea nr.27/1994 privind impozitele și taxele locale; Legea nr.34/1994 privind impozitul pe venitul agricol; Ordonanța Guvernului nr.70/1994 privind impozitul pe profit, aprobată prin Legea nr.73/1996.

XI. Acte normative privind regimul valutar și vamal.

În această categorie se pot exemplifica Decretul nr.376/1976 privind unele măsuri pentru întărirea disciplinei valutare și Decretul nr.55/1989 privind unele măsuri de perfecționare a regimului vamal.

Asemenea acte normative din portofoliul vechii legislații sunt în contradicție cu noile reglementări vamale și valutare stabilite prin Ordonanța Guvernului nr.26/1993 privind tariful vamal al României, aprobată prin Legea nr.102/1994 și Ordonanța Guvernului nr.15/1996 privind întărirea disciplinei financiar-valutare, aprobată prin Legea nr.131/1996.

XII. Acte normative din domeniul învățământului, culturii, sănătății și social.

Pot fi menționate dintre acestea Decretul nr.175/1948 privind reforma învățământului; Decretul nr.17/1949 privind editarea și difuzarea cărții; Decretul nr.592/1955 privind reglementarea exercitării profesiei pentru unele categorii de artiști liber profesioniști și a organizării de spectacole și turnee în afara planurilor de muncă ale instituțiilor artistice; Decretul nr.100/1978 privind constituirea Consiliului asigurărilor sociale și pensiilor; Decretul nr.65/1982 privind organizarea activității creșelor și grădinițelor și stabilirea contribuției părinților pentru copiii din aceste unități; Decretul nr.410/1985 privind alocația de stat și indemnizația pentru copii, ajutoarele ce se acordă mamelor cu mai mulți copii și soțiilor de militari în termen, precum și indemnizația de naștere.

Actele normative din această categorie urmează a fi abrogate ca urmare a noii legislații adoptate în această materie, în primul rând Legea învățământului nr.84/1995 și Legea nr.61/1993 privind alocația de stat pentru copii.

XIII. Acte normative în domeniul cooperăției.

Printre acestea se pot enumera Legea nr.7/1971 privind organizarea și dezvoltarea activităților industriale, de prelucrare a produselor agricole, construcții și prestări de servicii în unitățile aparținând consiliilor populare, cooperăției agricole, meșteșugărești și de consum; Legea nr.4/1974 privind atribuțiile și răspunderile consiliilor de conducere, președinților, inginerilor șefi, contabililor șefi, ale celorlalte cadre tehnice și economice din cooperativele agricole de producție, precum și direcțiilor generale județene pentru agricultură și industrie alimentară; Legea nr.1/1982 privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste; Decretul nr.42/1975 privind normele de structură ale asociațiilor economice dintre unitățile de stat și cooperativele agricole de producție; Decretul nr.180/1980 privind aprobarea înființării unor asociații cooperative și de stat.

Asemenea acte nu sunt în consonanță cu noul regim juridic al proprietății și nici cu principiile noi ale cooperăției, reglementate prin Decretul-lege nr.66/1990 privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești și Legea nr.36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură.

XIV. Acte normative în sfera raporturilor de muncă: angajarea și repartizarea forței de muncă, retribuire, regim de muncă, drepturi de personal.

Dintre cele mai semnificative acte normative înscrise în această categorie, pot fi prezentate Legea nr.12/1971 privind încadrarea și promovarea în muncă a persoanelor din unitățile socialiste de stat; Legea nr.24/1976 privind recrutarea și repartizarea forței de muncă.

Actele normative nou adoptate care au determinat starea de incompatibilitate legislativă pentru vechile reglementări și necesitatea abrogării lor, sunt: Legea salarizării nr.14/1991; Legea nr.30/1990 privind angajarea salariaților în funcție de competență; Legea cu privire la sindicate nr.54/1991; Legea nr.6/1992 privind concediul de odihnă și alte concedii ale salariaților; Legea nr.30/1996 privind contractul colectiv de muncă.

Este de relevat că prin Legea salarizării s-au promovat noi principii care au condus la liberalizarea salarizării, aceasta făcându-se, în principal, prin negociere, iar prin Legea privind contractul colectiv de muncă s-a stabilit că unele drepturi de personal, care mai înainte erau fixate prin acte normative, să fie negociate de sindicat și conducerea agenților economici.

XV. Acte normative privind instituirea de ordine și medalii.

La acest ultim capitol, pot fi enumerate Decretul nr.40/1948 - înființarea Ordinului Steaua Republicii Populare Române; Decretul nr.290/1962 - instituirea medaliei "În cinstea încheierii colectivizării agriculturii"; Decretul nr.118/1961 - instituirea medaliei "40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România"; Decretul nr.271/1966 - ordinul "Steaua Republicii Socialiste România"; Decretul nr.167/1971- instituirea ordinului "Victoria Socialismului".

Prin actele normative din această categorie s-au instituit ordine și medalii legate de regimul totalitar comunist.

Este evident că aceste distincții sunt contrare principiilor și instituțiilor noului stat de drept care se edifică în România.

Față de cele mai sus expuse, în scopul abrogării actelor normative cuprinse în anexă care, în raport cu noua Constituție și cu actele normative adoptate ulterior acesteia, au devenit anacronice și prezintă aspecte de contradictorialitate, s-a întocmit proiectul de lege alăturat, pe care îl supunem spre dezbateră și adoptare Parlamentului României.

PRIM-MINISTRU

VICTOR CIORBEA